

จดหมายข่าว

IPRB

ฉบับที่ 13 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2551

ISSN 1905-1166

ภาวะวิกฤติการเงินโลก
กับเหตุทายนะของบริษัทประกันภัย

Solvency II และการบริหารความ
เสี่ยงของบริษัทประกันภัย

กว่าจะมาเป็นแอคชูารี

สำนักงานอัตรเบี้ยประกันวินาศภัย (IPRB) สร้างคุณความรู้ คู่การพัฒนาธุรกิจประกันวินาศภัย

From IPRB

สวัสดีค่ะท่านผู้อ่านทุกท่าน... จดหมายข่าว IPRB ฉบับนี้เรามีบทความพิเศษ (Special Scoop) เรื่อง “ภาวะวิกฤติการเงินโลกกับเหตุหายนะของบริษัทประกันภัย” มาให้ทุกท่านได้ติดตามกัน จากเหตุการณ์วิกฤติการเงินครั้งใหญ่ที่เริ่มต้นขึ้นที่สหรัฐอเมริกาและส่งผลกระทบไปทั่วโลก จนบริษัทประกันภัยยักษ์ใหญ่ยังได้รับผลกระทบไปด้วย วิกฤติครั้งนี้จึงถือได้ว่าเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเลยทีเดียว

สำหรับ “เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ RBC” ฉบับนี้ ก็เดินเรื่องมาถึงตอนที่ 4 แล้ว ซึ่งหากท่านผู้อ่านท่านใดมีปัญหาสงสัยเกี่ยวกับบทความหรือเรื่อง RBC แล้วก็สามารถสอบถามกันเข้ามาได้ โดยคุณพิเชฐ เจียรมนิทธิสิน (ทอมมี่) รับผิดชอบมาให้คุณท่านคลายสงสัย ส่วนคอลัมน์ Risk Management ฉบับนี้ ดร.ปิยวดี ไชวิฑูรกิจ ได้นำเรื่องของ "Solvency II และการบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย" มาแนะนำ และในคอลัมน์ Actuaries' Comer นั้น เราจะพาทุกท่านมาติดตามเส้นทางสู่การเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยของคุณทอมมี่กัน โดยเริ่มฉบับนี้เป็นตอนแรก พร้อมทั้งเรามีรายงานความคืบหน้าของโครงการพัฒนากรอบการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk-Based Capital) เหมือนเช่นเคยค่ะ

สำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัย (IPRB)

สารบัญ

ฉบับที่ 13 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2551

3 ภาวะวิกฤติการเงินโลก กับเหตุหายนะของบริษัทประกันภัย

7 เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ RBC (ตอนที่ 4)

12 Solvency II และการบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย

20 กลยุทธ์หลายที่โยกหา...กว่าจะมาเป็น แอคชูวรี: ตอน ปฐมฤกษ์-เผยใจ

22 ความคืบหน้าโครงการพัฒนากรอบ RBC

จดหมายข่าว

IPRB

ISSN 1905-1166

จดหมายข่าว IPRB เป็นจดหมายข่าวราย 3 เดือน ซึ่งจัดทำโดย สำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัย (IPRB) หน่วยงานอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์การประกันภัยแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของการประกันวินาศภัย และทำหน้าที่นำเสนอต้นทุนความเสียหายของการรับประกันภัยประเภทต่างๆ เพื่อให้การกำหนดเบี้ยประกันภัยเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

หากท่านผู้อ่านมีข้อคิดเห็น หรือคำแนะนำใดๆ เกี่ยวกับจดหมายข่าว IPRB กรุณาติดต่อ

ฝ่ายสื่อสารองค์กร

สำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัย

ชั้น 14 สินธร ทาวเวอร์ อาคาร 2 เลขที่ 130

ถนนวิทย์ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2651-4506-9 โทรสาร 0-2651-4510

Website: <http://www.iprbthai.org>

e-mail: iprb@iprbthai.org

บทความและความคิดเห็นในจดหมายข่าวฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละบุคคล ทางสำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

วิกฤติการเงินโลกกับเหตุหายหน้า ของบริษัทประกันภัย

สำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัย (IPRB)

วิกฤติทางการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เริ่มปรากฏเค้าลางให้เห็นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2008 ที่สถาบันทางการเงินหลายแห่งของสหรัฐฯ ประกาศปิดตัว หรือถูกเทคโอเวอร์ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจไม่เฉพาะแค่ในสหรัฐฯ หากยังกระทบไปทั่วโลก และถ้าจะว่ากันแล้ว...วิกฤติครั้งนี้ก็เป็นผลที่มาจาก “ความโลภของมนุษย์” ซึ่งทำให้มีการพัฒนา “นวัตกรรมทางการเงิน” ในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อการเก็งกำไร แต่แท้จริงแล้วมันกลับอยู่บนพื้นฐานของ “ความเสี่ยง” ที่ถูกมองข้ามไป !!!

เริ่มต้นจาก “สินเชื่อบุคคล” (Subprime Loan) หรือสินเชื่อคุณภาพรอง (ด้อย) ที่ถูกต่อยอดไปสู่นวัตกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อน โดยอาศัยเทคนิควิศวกรรมทางการเงิน (Financial Engineering) แปลง “ความเสี่ยง” เป็น “กำไร” ออกมาเป็นตราสารหนี้ CDO (Collateralized Debt Obligations) และตราสารอนุพันธ์ CDS (Credit Default Swaps) ซึ่งนักการเงินของสหรัฐฯ ได้คิดค้นขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือทำกำไรทั้งในสหรัฐฯ และในประเทศต่างๆ ทั่วโลก แต่หลังจากนั้นเพียงเวลาไม่กี่ปี เครื่องมือนี้ก็ทำให้เกิดปัญหาและวิกฤติการเงินครั้งยิ่งใหญ่ ซึ่งลุกลามไปถึงประเทศต่างๆ ที่มีการค้าและการลงทุนกับสหรัฐฯ...

จากซับไพรม์สู่ CDO และ CDS

ในช่วงก่อนหน้าที่จะเกิดวิกฤติทางการเงินในสหรัฐฯ นั้น เป็นช่วงที่ตลาดอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐฯ กำลังเติบโต มีคนจำนวนมากที่สนใจเข้ามาลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์ไว้เก็งกำไรขายต่อ สถาบันการเงินหลาย

แห่งในสหรัฐฯ จึงสับสนโอกาสนี้ประดิษฐ์ตราสารหนี้ (ตราสารหนี้เป็นเหมือนใบสัญญาเงินกู้ที่สัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนจำนวนหนึ่งต่อปี) ประเภทซับไพร์มขึ้นมา และเป็นคนกลางขายตราสารหนี้นี้ให้กับสถาบันการเงินอื่นๆ หรือผู้ที่ต้องการผลตอบแทนในการลงทุนสูงๆ (แต่การหวังกำไรมากก็เสี่ยงมากขึ้นเป็นเงาตามตัว) โดยจะให้ผลตอบแทนที่สูงมากเพื่อจูงใจให้คนมาซื้อตราสารหนี้ และนำเงินที่ได้จากการขายตราสารหนี้นี้ไปปล่อยกู้ให้กับผู้ที่ต้องการเงินไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ต่อด้วยอัตราดอกเบี้ยที่สูง เพื่อที่จะทำกำไรจากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย

เหตุที่สถาบันการเงินในสหรัฐฯ กล้าทำเช่นนี้ทั้งๆ ที่มีความเสี่ยงจากการที่ลูกหนี้ (ผู้กู้) อาจไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ ก็เพราะว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ราคาอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐฯ ได้พุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากการเก็งกำไร (ซึ่งสาเหตุนี้เป็นสาเหตุหลัก) และจากการขยายตัวของครอบครัวเดี่ยว ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ต้องมีบ้านเป็นของตัวเอง ทำให้สถาบันการเงินเชื่อว่าราคาอสังหาริมทรัพย์ที่มีเป็นหลักประกันในมือนั้นคงสูงมากพอที่จะชดเชยความเสี่ยงได้ เพราะราคามากกว่าวงเงินกู้ อีกทั้งยังคิดว่าผู้กู้คงไม่ทิ้งบ้านที่กำลังผ่อนเป็นจำนวนมากอย่างแน่นอน

หลังจากที่มีการออกตราสารหนี้ประเภทซับไพร์มแล้ว สถาบันการเงินหลายแห่งทั้งในสหรัฐฯ และต่างประเทศต่างยังไปลงทุนซื้อตราสารที่มีหนี้เกรดสองไว้เป็นหลักประกันจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งตราสาร

เหล่านี้เรียกว่า CDO (Collateralized Debt Obligation) ทำให้สถาบันการเงินที่ปล่อยกู้หนี้เกรดสองเหล่านี้ออกตราสารมาขายโดยใช้หนี้ซับไพร์มเป็นหลักประกัน (วงเงินไม่เต็มหลักประกัน) ซึ่งมีดอกเบี้ยสูงขึ้น เพื่อให้มีเงินไปปล่อยกู้เพิ่ม และทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ จนกลายเป็นวงจรซับไพร์มของซับไพร์มเป็นทอดๆ เป็นลูกโซ่จำนวนมาก

กระบวนการ “แปลงสินทรัพย์เป็นทุน” หรือ Securitization นั้นนับเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนที่ได้รับความนิยมในสหรัฐฯ มานาน รูปแบบการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่เกิดขึ้นในสหรัฐฯ นั้นมีนวัตกรรมที่นำเอา “สินเชื่อที่อยู่อาศัย” มาจัดรวมกันแล้วเสนอขายออกมาเป็นตราสารทางการเงินที่มีหลักทรัพย์เหล่านั้นค้ำประกัน ซึ่งเรียกว่า MBS (Mortgage-Backed Securities) โดย MBS นั้นเป็นส่วนหนึ่งของ CDO ซึ่งเป็นตราสารทางการเงินที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ที่เกิดจากการรวมกันของพันธบัตรและสินเชื่อต่างๆ หรือ MBS

CDO นั้นจะแบ่งเป็นส่วนๆ (Tranches) ต่างกันที่เวลาครบกำหนดไถ่ถอน ความเสี่ยง และอัตราดอกเบี้ย ด้วยผลตอบแทนที่สูงจึงทำให้นักลงทุนเก็งกำไรกันมาก โดยในปี ค.ศ. 2006 นั้นมีสินเชื่อซับไพร์มที่ถูกแปลงออกมาเป็นตราสารทางการเงินสูงถึง 75% จากปี ค.ศ. 2001 ซึ่งมีอยู่เพียง 54% แต่ต่อมาหนี้เสียหรือการผิดสัญญาการชำระหนี้ในกลุ่มซับไพร์มก็เริ่มสูงมากขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยของสหรัฐฯ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาจนทำให้เกิดปัญหาในที่สุด

นอกจาก CDO แล้ว ยังมีตราสารอนุพันธ์อีกรูปแบบเกิดขึ้น เรียกว่า CDS (Credit Default Swaps) ซึ่งการซื้อตราสารอนุพันธ์นี้คล้ายกับการซื้อประกันภัยแบบหนึ่ง โดยเป็นการทำสัญญาระหว่างสองฝ่าย โดยที่ผู้ซื้อตราสารจะชำระเงินให้กับผู้ขายตราสารในอัตราคงที่เป็นระยะๆ แลกกับสิทธิในการรับผลตอบแทน หาก “หน่วยอ้างอิง” (Reference

Entity) เกิดการล้มละลายหรือหมดความสามารถในการชำระหนี้

หากจะอธิบายรูปแบบของ CDS ให้เห็นชัดขึ้นก็คือ สมมติว่ามีนักลงทุนรายหนึ่งไปซื้อพันธบัตรจากบริษัท A แต่นักลงทุนกังวลว่าบริษัท A อาจจะไม่สามารถจ่ายหนี้คืนให้ได้ทั้งหมด นักลงทุนรายนี้จึงไปหาบุคคลที่สาม ที่เป็นบริษัทประกันภัย B และซื้อความคุ้มครองที่อยู่ในรูปสัญญาของ CDS ซึ่งบริษัทประกันภัย B ตกลงว่าจะจ่ายเงินให้นักลงทุนในมูลค่าเท่ากับมูลค่าของพันธบัตรในกรณีที่บริษัท A ไม่สามารถชำระหนี้ได้

การกระทำดังกล่าวข้างต้นน่าจะดีหากการลงทุนใน CDS หยุดลงตรงที่การป้องกันความเสี่ยงเท่านั้น แต่การถกกลับเป็นว่า CDS ได้กลายเป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ซื้อมาเก็งกำไร มีการซื้อและทำสัญญากันเป็นทอดๆ โดยมีบริษัทรับจัดอันดับความน่าเชื่อถือร่วมด้วย ทั้งนี้ มีการคาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดรวมของ CDS ในปัจจุบันน่าจะอยู่ที่ราว 62 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ และการซื้อขาย CDS นั้นไม่ได้ถูกกำกับดูแล เนื่องจากการซื้อขายในรูปแบบที่เรียกว่า Over The Counter ซึ่งไม่ต้องผ่านตลาดหลักทรัพย์หรือกฎเกณฑ์ใดๆ ดังนั้น เมื่อสัญญาพวกนี้ไม่ได้ถูกจัดเข้าหมวดหมู่ของการกำกับดูแลการประกันภัย บริษัทฯ ที่ขาย CDS จึงไม่ต้องเก็บเงินกองทุน (Required Capital) เอาไว้สำหรับการขายสัญญาเหล่านี้แต่อย่างใด และสิ่งนี้นับเป็นสัญญาณอันตรายอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดวิกฤติทางการเงินแก่บริษัทประกันภัยที่ขาย CDS ในเวลาต่อมา...

เหตุแห่งหายนะของบริษัทประกันภัย

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า วิกฤติทางการเงินของสหรัฐฯ ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ ส่งผลให้บริษัท อเมริกัน อินเตอร์เนชั่นแนล กรุป หรือเอไอจี (AIG) สถาบันทางการเงินและบริษัทประกันภัยยักษ์ใหญ่ที่อยู่ในสหรัฐฯ ต้องล้มลง จนธนาคารกลางสหรัฐฯ ต้อง

ตัดสินใจให้เงินช่วยเหลือจำนวน 85 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ แลกกับการถือหุ้น 79.9% เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับพนักงานเอไอจีกว่า 3 หมื่นคน รวมทั้งบริษัทต่างๆ ที่เป็นคู่ค้ากับเอไอจี เพราะหากเอไอจีต้องปิดตัวลงแล้วจะสร้างความเสียหายใหญ่หลวงถึงขนาดทำให้เศรษฐกิจโลกต้องถดถอยอย่างหนัก เนื่องจากธุรกิจของเอไอจีครอบคลุมกว้างขวางในหลายวงการทั้งในและนอกประเทศสหรัฐฯ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเอไอจีในสหรัฐฯ นี้ได้ส่งผลกระทบทางด้านภาพลักษณ์มาถึงบริษัทประกันชีวิตและประกันภัยที่อยู่ในประเทศไทยที่มีเอไอจีเป็นบริษัทแม่ จนทำให้ผู้บริหารของบริษัทฯ ในประเทศไทยต้องมีการแถลงข่าวเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของลูกค้าให้กลับคืนมาทันยกใหญ่

เหตุวิกฤติการเงินโลกครั้งนี้จึงส่งผลกระทบต่อบริษัทเอไอจี หากเราลองมาพิจารณาถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาก็คงจะพบคำตอบได้ไม่ยาก... นั่นคือ การที่บริษัทเอไอจีซึ่งมีธุรกิจอยู่หลายด้านได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการถือ CDO และขาย CDS จนมากเกินความเสี่ยงที่บริษัทฯ จะรองรับได้นั่นเอง !!!

บริษัทเอไอจีเริ่มเข้าไปถือ CDO และขาย CDS ตั้งแต่เมื่อ 4-5 ปีที่แล้ว โดยมีสินเชื่อกุณภาพรองที่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (Subprime Mortgage) อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในช่วงที่ราคาอสังหาริมทรัพย์ขึ้น ผู้คนจำนวนมากต่างก็กู้เงินมาซื้ออสังหาริมทรัพย์ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ว่าตนเองจะมีความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตได้หรือไม่ ในขณะที่อีกด้านหนึ่งของตลาดการเงิน สถาบันการเงินต่างๆ ก็ไปหาเงินมา

ปล่อยกู้โดยอาศัยเงินจากนักลงทุนอีกต่อหนึ่งโดยมีการรับประกันจากบริษัทประกันภัย ซึ่งหนึ่งในนั้น (รายใหญ่) ก็คือบริษัทเอไอจี ต่อมาเมื่อราคาอสังหาริมทรัพย์ตก ราคาของ MBS ก็ตกลงตามกัน ส่งผลให้เกิดการผิดสัญญาการชำระหนี้หรือไม่สามารถชำระหนี้มากขึ้น และเมื่อราคา MBS ตกลงมามากกว่าค่าที่บริษัทประกันภัยได้รับประกันเอาไว้ บริษัทเอไอจีที่ขาย CDS เพื่อรับประกัน MBS จึงต้องรับภาระในการจ่ายส่วนต่างของราคาที่ตกลงมานี้ไปด้วย

จากการที่ตลาดการซื้อขาย CDS ไม่ได้ถูกควบคุมดูแลตั้งแต่ต้น ก่อนเกิดวิกฤติทางการเงินในสหรัฐฯ ในช่วงที่ราคาอสังหาริมทรัพย์ขึ้นจึงมีนักลงทุนและบริษัทต่างๆ ที่ซื้อ CDS ไว้เก็งกำไรเป็นจำนวนมาก แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 2007 เศรษฐกิจของสหรัฐฯ เริ่มย่ำแย่ อัตราการว่างงานและเงินเฟ้อสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ ราคาน้ำมันโลกพุ่งทะยานขึ้นอย่างต่อเนื่อง และราคาอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐฯ ได้ตกลงไปมากกว่าที่บริษัทประกันภัยที่ขาย CDS คาดคิดไว้ โดยที่บริษัทฯ ไม่ได้มีการเตรียมเงินกองทุนไว้รองรับความเสี่ยงนี้เพียงพอ (เนื่องจากตลาดไม่ได้ถูกกำกับดูแล) ผลก็คือหายนะของบริษัทฯ นั้นเอง

และเมื่อเราลองนึกภาพดูถึงกรรมธรรม์ประกันที่มีทุนประกันรวมกันเป็นมูลค่ามหาศาลนับล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ และมีนักลงทุนและบริษัทต่างๆ เข้าไปเกี่ยวข้องโยงใยอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก เมื่อเกิดวิกฤติทางการเงินแก่บริษัทประกันภัยที่ขาย CDS ขึ้น มาจึงส่งผลกระทบต่อวงกว้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ก่อนหน้านี้ ในปี ค.ศ. 2006 บริษัทเอไอจีเพิ่งจะมีอัตราการเติบโตก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการขยายตัวของเศรษฐกิจในประเทศจีน แต่หลังจากนั้นเพียงแค่ 1 ปี วิกฤติทางการเงินที่เกิดขึ้นส่งผลให้บริษัทเอไอจีต้องยอมรับว่าประสบภาวะขาดทุนจาก “หนี้เสีย” ถึงเกือบ 20 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ บทเรียนครั้งนี้จึงนับเป็นบทเรียนครั้งใหญ่ของบริษัทประกันภัยว่า การเก็งกำไรโดยไม่คำนึง

ถึงการรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นนั้นให้ผลร้ายแรงมากกว่าที่คาดคิดไว้มากมายนัก !!!

เอกสารอ้างอิง

- กองบรรณาธิการ, คินฝันร้าย AIG (AIA) นาที่ซ็อก (โลก) ความเชื่อมั่น, Positioning, Issue 053, October 2008, น.120-125.
- ชฎาพันธุ์ มลิพันธุ์, “แบงก์ล้ม” วิกฤติที่ยังไม่มีบทสุดท้าย, Positioning, Issue 053, October 2008, น.83-87.
- “ซบไฟร์มรอก” ถล่มประกันชีวิต, Positioning, Issue 053, October 2008, น.114-117.
- ฝ่าวิกฤติการเงินโลก, การเงินธนาคาร, No.318, October 2008, น.208-222.
- พิเชฐ เจริญมณีทวีสิน, บริษัทประกันภัยกับภาวะวิกฤติการเงินโลก, <http://www.iprbthai.org/new/articles/article.aspx?ArticleID=296>.
- สุกีร์ แมนชัยนิมิต, จาก “Subprime” สู่หุ้นกู้ “CDS”, Positioning, Issue 053, October 2008, น.79-82.
- สุกีร์ แมนชัยนิมิต, “สหรัฐอเมริก้า” ล้ม “โลก” สะเทือน, Positioning, Issue 053, October 2008, น.76-78.
- ลันติ วิริยะรังสฤษฎ์, Financial Innovation Crisis นวัตกรรมการเงินถล่มโลก รายต่อไป Hedge Funds, การเงินธนาคาร, No.318, October 2008, น.26-28.
- ดร.วรัญญา สุจิรวพันธ์พงศ์, ซบไฟร์มพ่นพิษ หยุดเศรษฐกิจโลก, <http://www.vcharkam.com/varticle/34617>.

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ RBC

(ตอนที่ 4)

พิเชษฐ เจียรณมณีทวีสิน* FSA, FRM, MScFE

ช่วงที่กำลังเขียนเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ RBC ตอนนี้อย่างยิ่งได้อ่านข่าวเศรษฐกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับอเมริกาซึ่งในสภาวะเศรษฐกิจซบเซาก็ทำให้นักลงทุนเริ่มเกิดความไม่เชื่อมั่นในสถาบันการเงิน ทำให้ราคาหุ้นของบริษัทในอเมริกาตกลงไปอย่างต่อเนื่อง ไม่วั้นแม้แต่บริษัทซีดีแบงก์หรือเอไอจีก็ตามที่ราคาหุ้นตกลงไปถึง 2-3 เท่า และในช่วงขาลงนี้เองก็เป็นเครื่องเตือนใจอีกอย่างหนึ่งให้นักลงทุนทั่วโลกได้เห็นถึงความสำคัญของเงินทุน (Capital) ที่บริษัทต่างๆ ควรจะต้องมี แล้วถ้าบริษัทไหนได้มีการทำ RBC ที่รัดกุมและได้ครอบคลุมแนวความคิดที่ครบถ้วนแล้ว การเรียกความเชื่อมั่นของนักลงทุนรวมถึงภาวะความอยู่รอดของบริษัทก็คงจะไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป...

ฉบับนี้เรามาว่ากันต่อถึง Standard & Poor's Capital Adequacy Ratio ซึ่งเป็นมาตรฐานวัดที่บริษัทต่างๆ นำมาประยุกต์ใช้กันในงานปฏิบัติ โดยมี

หลักการอยู่ว่า ค่า Ratio ที่ได้คือการเปรียบเทียบระหว่างเงินทุนที่มีอยู่จริงกับเงินทุนที่ประเมินจากความเสียหายที่บริษัทมี

แนวคิดคร่าวๆ ของ Capital Adequacy Ratio ก็เกิดจากการเอาข้อ 1) แล้วหารด้วย ข้อ 2) เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในฉบับที่แล้ว

1. เงินทุนที่มีอยู่จริงก็เปรียบเหมือน Total adjusted capital ที่มีอยู่ในสูตรข้างล่าง

2. ส่วนเงินทุนที่ประเมินจากความเสียหายที่บริษัทมีนั้นก็คือ C1 ถึง C5 ของบริษัทประกันวินาศภัย ซึ่งแบ่งออกมาได้จากปัจจัยทั้ง 5 ดังต่อไปนี้

a. Asset related risk charges : เงินทุนที่ควรจะต้องมีไว้รองรับจากปัจจัยเสี่ยงจากสินทรัพย์ที่ถืออยู่

b. Credit related risk charges : เงินทุนที่ควรจะต้องมีไว้รองรับจากปัจจัยเสี่ยงจากบัญชีค้างรับที่มีอยู่

c. Underwriting risk charges : เงินทุนที่

Standard & Poor's Capital Adequacy Ratio

$$\text{Capital Adequacy Ratio} = \frac{\text{Total adjusted capital} - \text{Asset-related risk charges ('C-1')} - \text{Credit related risk charges ('C-2')}{\text{Underwriting risk ('C-3')} + \text{Reserve risk ('C-4')} + \text{Other business risk ('C-5')}$$

ควรจะต้องมีไว้รองรับจากปัจจัยเสี่ยงจากการขายในปัจจุบันและอนาคต

d. Reserve risk charges : เงินทุนที่ควรจะต้องมีไว้รองรับจากปัจจัยเสี่ยงจากการขายในอดีต

e. Other business risk charges : เงินทุนที่ควรจะต้องมีไว้รองรับจากปัจจัยเสี่ยงจากการประกอบการธุรกิจ

Asset risk - C1 ของธุรกิจประกันวินาศภัย

หลังจากที่คลุกคลีกับการประเมินความเสี่ยงประเภทนี้มาบ้างพอสมควร ความหมายหรือนิยามของมันก็มีต่างๆ กันไป ซึ่งก็อาจจะมาจากศัพท์ของวงการธนาคารหรือนักบัญชีบ้าง แต่ทุกครั้งที่ผมนึกถึงความเสี่ยงตัวนี้ ผมจะนึกเป็นคำสั้นๆ ง่ายๆ ว่า มันคือความเสี่ยงที่เกิดจาก “การสูญเสียมูลค่าของสิ่งที่ได้ลงทุนไป” (Losing value from what we invested) ซึ่งไม่ว่าจะเนื่องจากการลงทุนในพันธบัตรหรือราคาหุ้นที่ตก ก็จัดอยู่ในความเสี่ยงจากสินทรัพย์ทั้งนั้น เราจึงเรียกว่า Asset risk แล้วก็เหมือนกันไม่ว่าจะเป็นบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยก็ตาม

และก็นั่นเองว่าการลงทุนในหุ้นนั้นมีความเสี่ยงในการแกว่งตัวของมูลค่าสินทรัพย์ที่ลงทุนไปมากกว่าการลงทุนในพันธบัตรมากมายนัก ทั้งนี้สินทรัพย์ที่มีอยู่ในตลาดหลักทรัพย์นั้นในสมัยนี้ก็มักให้เลือกกันอย่างหลากหลายอย่างกับการไปช้อปปิ้งในซูเปอร์มาร์เก็ต เพราะสมัยนี้วิชาวิศวกรรมการเงินได้เริ่มเป็นที่นิยมกันในหมู่นักการเงินเพื่อใช้สร้างผลิตภัณฑ์ในรูปแบบแปลกๆ ใหม่ๆ ไว้ใช้รองรับความต้องการในตลาด และการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นในหุ้นบุริมทรัพย์ (Preferred stock) หรืออสังหาริมทรัพย์ (Real estate) หรือแม้แต่ตราสารอนุพันธ์ (Derivatives) ก็ต้องนำมาพิจารณาเรื่องปัจจัยเสี่ยงหมด ดังนั้น ไม่ว่าจะบริษัทจะลงทุนในรูปแบบไหนก็ตาม ถ้าได้มีการลงบัญชีในสินทรัพย์แล้วละก็ เราก็ต้องนำมามูลค่าของสินทรัพย์

แต่ละตัวที่ลงในบัญชีนั้นมาชอยย่อยแล้วดูว่าแต่ละตัวมีปัจจัยเสี่ยงแค่ไหน

ถ้าสินทรัพย์ไหนมีความเสี่ยงมากก็ควรจะต้องถือเงินทุนเพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยง (Risk charges) เอาไว้ให้มากขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งเมื่อเราได้แนวคิดคร่าวๆ ดังนี้แล้ว วิธีการหาค่าเงินทุนเพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยงก็จะใช้วิธีการดังนี้

$$\text{Risk charge} = \text{Risk factor} \times \text{Exposure}$$

เงินทุนเพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยง (Risk charge) ก็เกิดจากการนำตัวเลขตัวหนึ่งที่เราเรียกว่า “แฟกเตอร์” (Factor) มาคูณกับปริมาณของสิ่งๆ หนึ่งที่เราอยากจะทำหนดความเสี่ยง (Exposure)

ดังนั้น เวลาคำนวณเงินทุนเพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยงสำหรับบริษัทแล้ว Exposure ของปัจจัยเสี่ยงตัวนี้ก็ควรจะเป็นมูลค่าของสินทรัพย์ (Asset Value) แต่ละตัวที่บันทึกงบบัญชีในฝั่งสินทรัพย์นั่นเอง แต่ถ้าต้องการคำนวณเอาไว้ใช้ในการออกแบบประกันตัวใหม่แล้วละก็ ผมแนะนำว่าเราใช้เงินสำรอง (Reserve) มาเป็น Exposure แทนได้ครับ {เพราะในกรณีนี้เราจะสมมติให้สินทรัพย์ (Asset) เท่ากับหนี้สิน (Liability) ซึ่งก็คือเงินสำรอง (Reserve) ไว้ตั้งแต่ต้นเลย เราจึงสามารถใช้เงินสำรองเป็น Exposure แทนได้}

ส่วนตัว “แฟกเตอร์” (Factor) นั้นจะเปิดได้จากตารางที่ S&P’s เขาให้ไว้เอา ตัวเลขที่ได้จากในตารางเกิดจากการคำนวณค่าทางสถิติและการวิจัยของทางสถาบันเขา ซึ่งได้มีการเขียนหลักการในการหาค่าตัวเลขเหล่านี้ออกมา แต่ในทางปฏิบัติแล้วบริษัทจะพิจารณาคุณค่าตัวเลขแฟกเตอร์เหล่านั้นเพื่อนำมาใช้เลย โดยดูความสมเหตุสมผลของตัวเลขที่จะนำมาใช้ จากแนวคิดที่ว่า สินทรัพย์ไหนมีความเสี่ยงมากก็ควรจะต้องถือเงินทุนเพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยงนั้นหมายความว่าค่าตัวเลขแฟกเตอร์นี้ควรจะมีค่าสูงขึ้นเมื่อสินทรัพย์มีความเสี่ยงสูงขึ้น

ยกตัวอย่างเช่น เรารู้กันดีว่ายิ่งพันธบัตรมีระยะเวลาครบกำหนดสัญญายาวเท่าไรก็จะมีความเสี่ยงในการถือพันธบัตรมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น พันธบัตรที่มีระยะเวลาครบกำหนดสัญญาไม่ถึงหนึ่งปีจะใช้ 0.01 เป็นค่าแฟกเตอร์ แต่ถ้าระยะเวลาครบกำหนดสัญญาของพันธบัตรอยู่ในช่วง 1 ถึง 5 ปีก็จะใช้ 0.04 เป็นค่าแฟกเตอร์แทน ถ้าระยะเวลาครบกำหนดสัญญาของพันธบัตรสูงขึ้นถึง 10 ปีก็จะใช้แฟกเตอร์ที่ 0.06

แต่ถ้าระยะเวลาครบกำหนดสัญญามากกว่า 10 ปี แฟกเตอร์ก็จะกลายเป็น 0.08 เป็นต้น

ถ้าพันธบัตรที่บริษัทได้ลงทุนไปนั้นมีเรตติ้งที่ดีจากเรตติ้ง A ขึ้นไป ค่าแฟกเตอร์ก็จะต่ำกว่าพันธบัตรที่มีเรตติ้งต่ำกว่าลงไป อีกทั้งถ้าบริษัทลงทุนในสินทรัพย์ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น ค่าแฟกเตอร์ก็จะต้องสูงขึ้น

รายละเอียดสามารถดูได้จากตารางตัวอย่างข้างล่างครับ

Asset class	Rating	Recovery Rate With 6% Discount Rate	Incident of Default Assumption	Net Factor
Bonds	Exempt obligations	0%		0.0000
	A or higher (Class 1)	50%	0.115% evenly over 10 years	0.0051
	BBB (Class 2)	45%	0.911% evenly over 10 years	0.0391
	BB (Class 3)	40%	2.4% years 1-5; 1.6% years 6-10	0.0936
	B (Class 4)	40%	5% years 1-5; 2% years 6-10	0.1740
	CCC (Class 5)	35%	8% years 1-5; 2% years 6-10	0.2756
	Class 6	30% net charge		0.3000

Asset Default/Loss-Risk Factors				
Asset class	Rating	Recovery Rate With 6% Discount Rate	Incident of Default Assumption	Net Factor
Mortgages				0.0500
Unaffiliated common stock		15%		0.1500
Unaffiliated preferred stock		6%		0.0600
Affiliated common and preferred stock	Insurance	Treated as a line of business		1.0000
	Noninsurance	Charges vary with subsidiary		
Real estate		18%		0.1800
Schedule BA characterized as bonds, preferred and common stock, mortgage loans, and real estate		30%		Same factor as corresponding non-BA asset
Other Schedule BA assets		20%		0.2000
Cash and short-term investments		0.30%		0.0030
All other assets, including write-ins, collateral loans, and off-balance-sheet items				0.0500

วิธีการใช้แฟกเตอร์นี้เน้นเอาง่ายต่อการใช้ในทางปฏิบัติเข้าไว้ บริษัทแค่ต้องไปหามูลค่าสินทรัพย์แล้วก็ไปเปิดค่าแฟกเตอร์จากในตารางที่ให้ไว้เท่านั้นก็เรียบร้อยแล้ว แต่เนื่องจากมันอาจไม่ครอบคลุมหลักการของการถือเงินทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงทั้งหมด ปัจจัยความเสี่ยงแต่ละตัวจึงอาจมีกฎเสริมเพิ่มเติมเล็กน้อย (เหมือนเอากาวมาปะในจุดที่รั่ว) อย่างในกรณีนี้ก็จะมีความคิดว่าการลงทุนในสินทรัพย์จะมีค่าที่เรียกว่า “การกระจายความเสี่ยง” ที่สามารถจัดการความเสี่ยงได้ดีขึ้น ซึ่งมันก็ควรจะไปแสดงผลออกมาในการหาเงินทุนเพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยงนี้ในสูตรด้วย

S&P's ในเวอร์ชันหลังๆ (4-5 ปีที่แล้ว) จึงมีกำหนดแฟกเตอร์ที่ให้ปรับค่าเพื่อสะท้อนการกระจายความเสี่ยงด้วย โดยเขาจะดูที่ concentration risk (ความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของสินทรัพย์ มีไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ใส่ไขไว้ในตระกร้าใบเดียว) แล้วก็

size factor on invested total asset (ยังมีขนาดการลงทุนในที่ที่เดียวมากเท่าไร ก็จะต้องมี loading ใส่เข้าไปในแฟกเตอร์มากขึ้น)

ตัวอย่างค่าของ C1 Charge สำหรับประเทศต่างๆ ตามแต่ลักษณะในการจัดสรรการลงทุน (Asset Allocation) ดูได้จากตารางด้านล่างครับ

Credit risk - C2 ของธุรกิจประกันวินาศภัย

เนื่องจากการบริหารธุรกิจของบริษัทประกันวินาศภัยจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียกเก็บเงิน (Collectibility) จากบัญชีค้างรับหรืออะไรต่างๆ ที่ลงบันทึกอยู่ในฝั่งสินทรัพย์แต่เป็นสินทรัพย์ที่ไม่ได้เกิดจากการลงทุน (non-invested asset) เช่น จากบริษัทรับประกันต่อ หรือจากตัวแทนที่ยังไม่ส่งเบี้ยประกันภัยให้บริษัท (due premium) เป็นต้น

ที่ S&P's แยกปัจจัยนี้ออกมาโดยเฉพาะก็

ASSET RISK C-1	S&P	A	B	C	C	D
	Factor			Non PAR	PAR	
UNAFFILIATED BONDS						
NAIC Class 1 (A or higher)	0.0051	43.40%	31.50%	62.50%	25.20%	61.60%
NAIC Class 2 (BBB)	0.0391	43.40%	23.00%	4.10%	22.85%	4.20%
NAIC Class 3 (BB)	0.0936	3.20%				
NAIC Class 4 (B, or unrated bond)	0.1740			4.10%	22.85%	6.70%
NAIC Class 5 (CCC)	0.2756					
NAIC Class 6 (In or near default)	0.3000					
MORTGAGES						
RESIDENTIAL	0.0050		6.50%	11.20%		0.60%
COMMERCIAL & FARM	0.0200			3.70%		1.20%
Commercial Mortgage Backed Security	0.0450		15.00%			
UNAFFILIATED COMMOM STOCK	0.1500	10.00%	24.00%	12.80%	18.90%	20.30%
REAL ESTATE & LONG-TERM ASSETS	0.1800			1.60%		
Cash	0.0030				10.20%	0.70%
Policy loan	0.0000					4.70%
TOTAL C-1 CHARGE		3.72%	5.37%	3.53%	7.8635%	4.72%

เนื่องจากว่ามันเป็นความเสี่ยงอีกตัวที่สามารถชี้เป็นชี้ตายให้บริษัทได้ถ้าเลือกบริษัทประกันต่อที่ไม่ดี แล้วบริษัทเกิดเป็นอะไรขึ้นมา ไม่สามารถไปเอาเงินกับบริษัทประกันต่อได้ อันนี้เรียกว่า Credit risk ที่เกิดจากบริษัทประกันต่อ

Credit Risk Factors, Reinsurance Recoverables (C-2)	
Rating	Factor
AAA	0.005
AA	0.012
A	0.019
BBB	0.047
BB	0.096
B	0.238
CCC	0.497
U	0.250
S	0.500
NR	0.250
R	0.500

S&P's ได้วิเคราะห์ default rate (ความเป็นไปได้ที่จะโดนชดเชย) ของบริษัทประกันต่อ แล้วก็ได้ทำการหาค่าสถิติในการเรียกเก็บคืนได้จากการทวงหนี้จนกระทั่งคืนออกมาเป็นแพ็คเกจให้ใช้ได้เช่นกัน

จากตารางจึงเห็นได้ว่าค่าแพ็คเกจจะขึ้นอยู่กับการจัดลำดับความน่าเชื่อถือ Credit rating ของบริษัทประกันต่อหรือไม่ก็บัญชีค้ำรับนั่นเอง ส่วนค่า Exposure ก็คือความเสี่ยงที่บริษัทส่งต่อให้กับบริษัทประกันต่อ หรือมูลค่าของบัญชีค้ำรับ

มาถึงตรงนี้แล้วคงต้องต่อกันอีกในฉบับหน้าครับ และเช่นเคยครับ...บทความนี้ได้เขียนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเป็นรายงานการวิจัยสำหรับการประชุม East Asia Actuarial Conference ที่ญี่ปุ่นเมื่อปีที่แล้ว ท่านที่สนใจสามารถเข้าไปหาอ่านได้ที่ www.thaiactuary.org หรือ www.iprbthai.org เนื้อหาประมาณ 40 หน้า สุดท้ายนี้ขอขอบคุณสมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแห่งประเทศไทยที่สนับสนุนให้ผู้เขียนได้มีบทความชิ้นนี้สู่เวทีนานาชาติ ซึ่งผมหวังเป็นอย่างสูงว่าจะเป็นประโยชน์แก่บ้านเราด้วยครับ...

Credit Risk Factors, Reinsurance Recoverables (C-2)	
Rating	Factor
Premiums and agents' balances in course of collection	0.020
Premiums and agents' balances and installments booked not yet due	0.020
Accrued retrospective premiums	0.020
Federal income tax recoverable	0.050
Interest, dividends, and real estate income due and accrued	0.010
Receivables from parent, subsidiaries, and affiliates	0.050
Amounts receivable relating to uninsured accident and health plans	0.050
Aggregate write-ins for other than invested assets	0.050
Accident and health plans, and those not rated	0.050

Solvency II และการบริหารความเสี่ยง ของบริษัทประกันภัย

(Solvency II and Enterprise Risk Management for Insurers)

ดร. ปิยวดี ไชวิฑูรกิจ *

ผู้อ่านหลายท่านคงจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับประกาศของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัท พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำตามรายละเอียดที่สำนักงาน คปภ. ได้ประกาศออกมาแล้ว บทความการบริหารความเสี่ยงในฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการเตรียมความพร้อมของบริษัทประกันวินาศภัย และช่วยให้การบริหารความเสี่ยงของบริษัทมีความเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรการการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำ

ก่อนที่จะอธิบายเกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงขั้นตานั้น ขอเริ่มต้นด้วยการอธิบายถึงภาพรวมของกรอบแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยที่เรียกว่า Solvency II ซึ่งเป็นกรอบการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยใหม่ที่สำนักงาน คปภ. ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงภาพรวมหรือที่เรียกว่า The Big Picture จากนั้นจะเป็นการอธิบายองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องใน Solvency II เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำ Jigsaw ทั้งหลายเข้ามาประกอบกัน และเห็นได้ว่าระเบียบ ประกาศทั้งหลาย

ที่สำนักงาน คปภ. ได้ออกมานั้น มีสาระสำคัญอะไร และมีความเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย และมาตรฐานการบริหารขั้นต่ำของบริษัทประกันภัย

Solvency II

Solvency II เป็นวิธีการกำกับดูแลแนวใหม่ซึ่งคาดว่าจะถูกนำมาใช้อย่างสมบูรณ์กับบริษัทประกันภัยและบริษัทประกันภัยต่อในสหภาพยุโรป ในปี ค.ศ. 2012 การพัฒนา Solvency II ขึ้นมานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างกรอบการกำกับดูแลที่เสมอภาคและสอดคล้องกันทั่วทั้งสหภาพยุโรป สร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจประกันภัย ส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้เงินกองทุน ส่งเสริมการจัดการข้อมูลของบริษัทเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และช่วยลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ เนื่องมาจากการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ Solvency II ตั้งอยู่บนแนวคิดที่เรียกว่าสามเสาหลักหรือ Three-Pillar Approach แต่ละเสาหลักนี้ก็จะมียุทธศาสตร์ที่ต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม แนวคิดสามเสาหลักนี้เป็นแนวคิดที่เป็นบูรณาการ กล่าวคือเสาหลักแต่ละต้นไม่สามารถจะยืนด้วยตัวเองได้ แต่เสาหลักแต่ละต้น

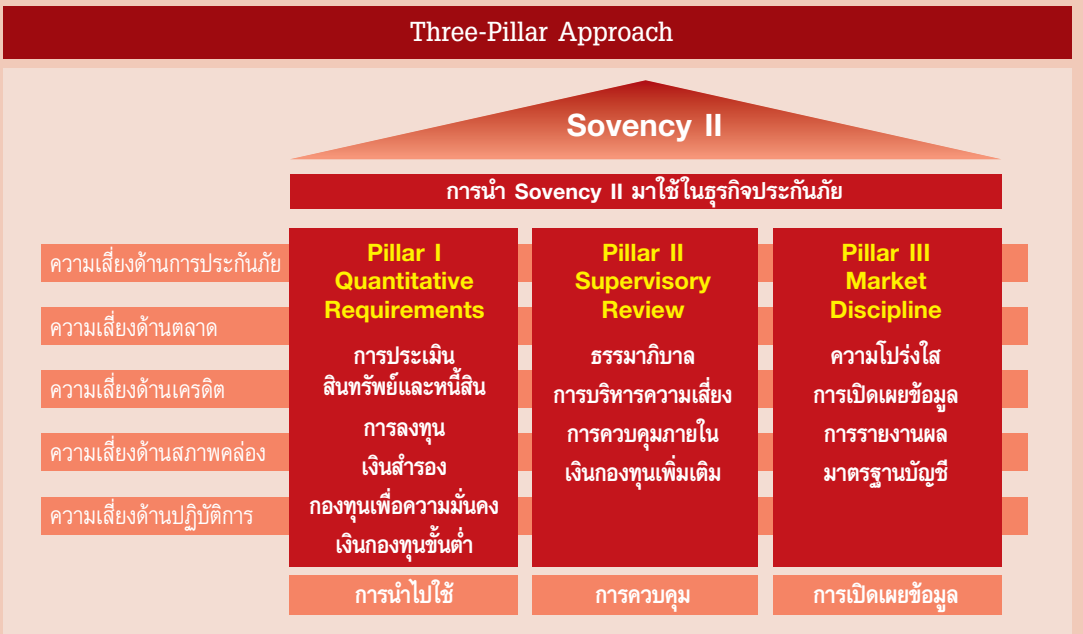
*สาขาวิชาเอกวิทยาการประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)

จะต้องเป็นเสาที่ต้องเกี่ยวพันกัน คอยค้ำจุนและเกื้อหนุนเสาหลักอีก 2 ต้นให้มีความมั่นคงแข็งแรง

เสาหลักที่ 1. การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (Pillar I: Quantitative Capital Requirements)

ธุรกิจประกันภัยถือเป็นธุรกิจที่ให้บริการทางการเงินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อให้บริษัทประกันภัยขาดทุนและล้มละลาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้เอาประกันภัย บริษัทประกันภัยจึงจำเป็นต้องมีเงินกองทุนที่มากพอที่จะรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การดำรงเงินกองทุนที่มากเกินไปอาจทำให้บริษัทเสียโอกาสในการนำเงินกองทุนนี้ไปบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในรูปแบบอื่นได้ ดังนั้น เสาหลักที่ 1 นี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินความเสี่ยงและกำหนดเงินกองทุนที่สัมพันธ์กับความเสี่ยงโดยมุ่งเน้นการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ บริษัทประกันภัยต้องดำรงเงินกองทุนให้เพียงพอกับความเสี่ยงที่บริษัทมีอยู่ หากความเสี่ยงที่บริษัทรับไว้มีมาก บริษัทย่อมต้องดำรงเงินกองทุนที่มากตามไปด้วย

เสาหลักที่ 1 เกี่ยวข้องกับการกำหนดระดับเงินกองทุนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อกำหนดเงินกองทุนเพื่อความมั่นคง (Solvency Capital Requirement: SCR) และข้อกำหนดเงินกองทุนขั้นต่ำ (Minimum Capital Requirement: MCR) การกำหนดเงินกองทุนเพื่อความมั่นคงเป็นการคำนวณเงินกองทุนบนพื้นฐานของความเสี่ยงที่บริษัทจำเป็นต้องมีเพื่อรองรับการประกอบธุรกิจ ตลอดจนรองรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่อาจจะเกิดขึ้น และเป็นเงินกองทุนที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้เอาประกันภัยว่าบริษัทสามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันได้เมื่อถึงเวลา หลักการคำนวณเงินกองทุนนั้นจะยึดตามวิธีที่เรียกว่า Total Balance Sheet Approach ซึ่งก็คือการประเมินระดับเงินกองทุนที่ต้องการบนพื้นฐานของสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในงบดุล การคำนวณเน้นการประเมินค่าสินทรัพย์และหนี้สินตามราคาตลาด (Market Value Balance Sheet) ความเสี่ยงที่ถูกนำมาคำนวณได้แก่ความเสี่ยงด้านด้านการรับประกันภัย ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต และ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

การคำนวณเงินกองทุนเพื่อความมั่นคงนี้จะใช้หลักการที่เรียกว่า Value-at-Risk (VaR) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้อย่างแพร่หลายในการประเมินความเสี่ยง VaR จะวัดความเสียหายสูงสุดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายใต้สภาวะการณ์ปกติในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด สำหรับ Solvency II นั้นจะเป็นการคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่น 99.5 เปอร์เซ็นต์ในช่วงระยะเวลา 1 ปี ซึ่งหมายความว่า มีโอกาสที่เงินกองทุนเพื่อความมั่นคงนี้จะไม่สามารถรองรับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ 0.5 เปอร์เซ็นต์ในช่วงระยะเวลา 1 ปี การกำหนดระดับความเชื่อมั่น 99.5 เปอร์เซ็นต์นี้สอดคล้องกับการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในประเทศอังกฤษ

บริษัทประกันภัยสามารถคำนวณเงินกองทุนเพื่อความมั่นคงของตนโดยใช้แบบจำลองภายในของแต่ละบริษัท (Internal Model) หรือใช้แบบจำลองมาตรฐาน (Standard Approach) ก็ได้ สำหรับ

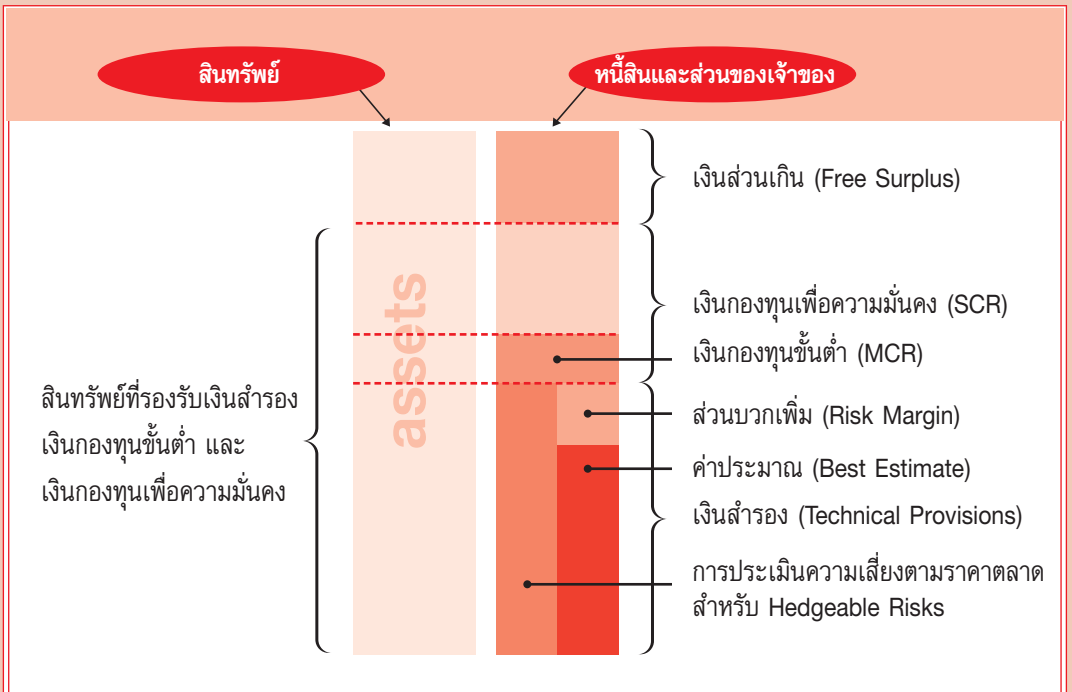
ประเทศไทยนั้น การคำนวณเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยงจะใช้แบบจำลองมาตรฐานซึ่งเป็นการนำสูตรมาตรฐานสูตรเดียวมาใช้กับทุกบริษัทประกันภัยที่อยู่ในอุตสาหกรรม

สำหรับข้อกำหนดเงินกองทุนขั้นต่ำนั้นเป็นการกำหนดระดับเงินกองทุนขั้นต่ำซึ่งหากเงินกองทุนของบริษัทมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดมาจัดการ เช่น การหยุดการรับประกัน การสั่งให้บริษัทเข้าโครงการฟื้นฟู หรือ การสั่งปิดบริษัท

แนวทางการตรวจสอบและกำกับของสำนักงาน คปภ. ที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักที่ 1 มีดังนี้

- ประกาศเรื่อง การจัดสรรสินทรัพย์ไว้สำหรับหนี้สินและภาระผูกพันตามสัญญาประกันชีวิต/วินาศภัย และการฝากสินทรัพย์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ 1 มกราคม 2551
- พระราชบัญญัติประกันภัยปี 2551 มาตรา

Pillar I - การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ

23 ว่าด้วยการจัดสรรเงินสำรอง และหมวด 1/1 มาตรา 27 และ 27/1 ถึง 27/7 ว่าด้วยการดำรงเงินกองทุนและสินทรัพย์สภาพคล่อง

เสาหลักที่ 2. การกำกับดูแล (Pillar II: Supervisory Review)

ในขณะที่เสาหลักแรกจะมุ่งเน้นข้อกำหนดด้านปริมาณ (Quantitative) หรือการคำนวณและประเมินมูลค่าความเสี่ยง เสาหลักที่ 2 มีวัตถุประสงค์ที่จะเน้นความสำคัญของคุณภาพของระบบ กระบวนการ และการควบคุม ซึ่งจะช่วยเสริมเสาหลักที่ 1

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของเสาที่ 2 นี้ คือ การบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management) โดยมุมมองเกี่ยวกับความเสี่ยงนั้นจะเน้นการมองไปข้างหน้า (Prospective Focus) ถึงแม้ว่าข้อมูลต่างๆ ที่บริษัทนำมาใช้ในการวิเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลในอดีตก็ตาม Solvency II จะมุ่งเน้นให้บริษัทประกันภัยต้องพิจารณาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อาทิ แผนใหม่ในการประกอบธุรกิจ หรือ การเกิดมหันตภัยที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของบริษัท บริษัทประกันภัยจะต้องมีการพัฒนากลยุทธ์และกระบวนการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการประเมินความเสี่ยง การประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน ตลอดจนกระบวนการในการรายงานผลที่เกี่ยวข้อง การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจึงถือเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงได้เป็นอย่างดี

บริษัทประกันภัยจะถูกกำหนดให้มีการประเมินตนเอง (Own Risk and Solvency Assessment: ORSA) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ทราบว่ารูปแบบการประกอบธุรกิจในปัจจุบันและเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้นั้นเพียงพอหรือไม่หากสภาพแวดล้อมตลอดจนสมมติฐานทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณเงินกองทุนเบี่ยงเบนไปจากที่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ORSA นี้ถือเป็นกระบวนการการประเมินภายใน

บริษัทซึ่งเป็นกลไกที่จะช่วยส่งเสริมการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และ ORSA ยังเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนที่กำกับดูแล เนื่องจากผลการประเมินนี้จะถูกส่งไปยังผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแล หากผลการประเมินบริษัทพบว่าระบบการบริหารงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร บริษัทก็อาจจะต้องมีการดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติมที่เรียกว่า Capital Add-Ons

แนวทางการตรวจสอบและกำกับของสำนักงาน คปภ. ที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักที่ 2 มีดังนี้

- ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย พ.ศ. 2551

- ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการควบคุมภายใน พ.ศ. 2552

- แนวทางการกำหนดคุณสมบัติและความเหมาะสมของบุคลากร ของบริษัทประกันภัย คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง

เสาหลักที่ 3. การใช้กลไกตลาด (Pillar III : Market Discipline)

เสาหลักที่ 3 เกี่ยวข้องกับการใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแลเพื่อช่วยกำกับพฤติกรรมของบริษัทประกันภัยโดยการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ มีความสม่ำเสมอ เข้าใจง่าย และตรงต่อเวลา เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและเป็นช่องทางในการสื่อสารจากบริษัทไปยังผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง การเปิดเผยข้อมูลนี้จะมีทั้งการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทประกันภัยต่อผู้กำกับดูแล (Disclosure to the Supervisors) และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน (Public Disclosures) นอกจากนี้แล้ว ข้อมูลที่เปิดเผยจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและการรายงานผลสากล (International Financial Reporting Standard: IFRS) ในเรื่องของสัญญาประกันภัย (IFRS 4 - Insurance Contracts) และการเปิดเผยข้อมูล

สำหรับตราสารการเงิน (IFRS 7 - Financial Instruments - Disclosures) อีกด้วย

แนวทางการตรวจสอบและกำกับของสำนักงาน คปภ. ที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักที่ 3 มีดังนี้

- ประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย พ.ศ. 2551

- คำสั่งนายทะเบียนให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย พ.ศ. 2551

- ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลา ในการจัดทำและยื่นงบการเงินและรายงานประจำปีของบริษัทประกันชีวิต / วินาศภัย รอบปีบัญชี 2553

การบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานขั้นต่ำ

สาระสำคัญของประกาศของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัท พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4

ประเด็นหลักคือ วัตถุประสงค์ นิยาม กรอบการบริหาร ความเสี่ยง และการดำเนินการของบริษัทประกันภัย

1. วัตถุประสงค์

การกำหนดมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำมีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการบริหารความเสี่ยงที่บริษัทประกันภัยต้องปฏิบัติ เพื่อให้บริษัทประกันภัยมีระบบการบริหาร ความเสี่ยงแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้แล้ว หากพิจารณาในเชิง เศรษฐศาสตร์ที่ว่าทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือว่า บริษัทประกันภัยมีทรัพยากรอยู่ อย่างจำกัด ไม่ว่าจะเป็นเงินกองทุน บุคลากร เทคโนโลยี หรือ กระแสเงินสด ดังนั้น บริษัทประกันภัยจึงจำเป็นต้องมีการจัดสรรทรัพยากรมารองรับการประกอบ ธุรกิจในระดับที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติตาม ภาระผูกพันของบริษัทประกันภัยได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้แล้ว การปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำยังเป็นการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของบริษัทประกันภัย และอุตสาหกรรมประกันภัยอีกด้วย

2. นิยามการบริหารความเสี่ยง

สำนักงาน คปภ. ได้ให้นิยามของการบริหาร ความเสี่ยงไว้ว่า “การบริหารความเสี่ยงหมายถึง กระบวนการการวางแผน จัดการ และควบคุม กิจกรรมหลักของบริษัทแบบบูรณาการ เพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนที่มีต่อบริษัท โดยคำนึงถึง ลักษณะ ขนาด และความซับซ้อนของบริษัท และการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของบริษัทเป็น สำคัญ” จากนิยามนี้จะเห็นได้ว่า ความเสี่ยงนั้น หมายถึงความผันผวนของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่ง ความผันผวนนี้อาจทำให้เกิดความเสียหายเกินกว่า ที่ได้คาดการณ์ไว้ที่เรียกว่า “ความเสี่ยงด้านลบ (Downside Risks)” หรือในทางกลับกัน ความผันผวนนี้อาจทำให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้นน้อยกว่าที่

ได้ประมาณการไว้และผลประกอบการและผลกำไร มีมากกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้หรือที่เรียกว่า “ความเสี่ยงด้านบวก (Upside Risks)” ก็เป็นไปได้

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าการบริหารความเสี่ยง เป็นกระบวนการแบบบูรณาการ กล่าวคือ เป็นการรวมทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ คน กระบวนการ เทคโนโลยี และองค์ความรู้ เพื่อใช้ในกระบวนการการวางแผน การจัดการ และการดำเนินกิจกรรมหลักของบริษัท

3. กรอบการบริหารความเสี่ยง

กรอบการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ นโยบาย ขอบเขต กระบวนการ และ โครงสร้างของการบริหารความเสี่ยง

3.1 นโยบายการบริหารความเสี่ยง

ในส่วนของนโยบายการบริหารความเสี่ยงนั้น บริษัทประกันภัยต้องจัดทำนโยบายการบริหารความเสี่ยงรวมของบริษัท ซึ่งระบุถึงเหตุที่มาของความเสียหาย ประเภทของความเสียหาย ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ การประเมินและการจัดลำดับความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และกระบวนการ

ติดตามดูแลความเสี่ยงแต่ละประเภท ตลอดจนการสื่อสารนโยบายนั้นให้ทุกหน่วยงานทราบและนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ นี้สามารถกำหนดในเชิงปริมาณ และ/หรือ เชิงคุณภาพก็ได้

3.2 ขอบเขตการบริหารความเสี่ยง

บริษัทประกันภัยต้องกำหนดขอบเขตการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารความเสี่ยงของบริษัท และระบุประเด็นสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยให้ครอบคลุมถึงกิจกรรมหลักของบริษัท 6 ด้าน คือ การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย การพิจารณารับประกันภัย การจัดการค่าสินไหมทดแทน การรับประกันภัยต่อ และการลงทุนประกอบธุรกิจอื่น

3.3 กระบวนการการบริหารความเสี่ยง

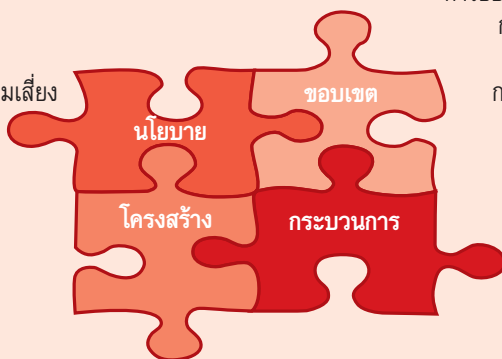
กระบวนการการบริหารความเสี่ยงประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการควบคุมและติดตามผล

สำนักงาน คปภ. กำหนดให้บริษัทประกันภัย ต้องมีการระบุความเสี่ยง และแหล่งที่มาของความเสี่ยงจะที่ส่งผลกระทบต่อบริษัทไม่ว่าจะเป็นผล

กรอบการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำ

เหตุที่มาของความเสียหาย
ประเภทความเสี่ยง
ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้
การประเมินและจัดลำดับความเสี่ยง
การจัดการความเสี่ยง
กระบวนการติดตามดูแล
การสื่อสารนโยบาย

นโยบาย
วัตถุประสงค์
สภาพแวดล้อมของบริษัท

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
การกำหนดอัตราเบี้ยประกัน
การพิจารณารับประกันภัย
การจัดการค่าสินไหมทดแทน
การรับประกันภัยต่อ
การลงทุนประกอบธุรกิจอื่น

การระบุความเสี่ยง
การประเมินความเสี่ยง
การตอบสนองความเสี่ยง
การควบคุมและติดตามผล

กระทบทางการเงินหรือผลกระทบต่อด้านอื่น เช่น ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของบริษัท นอกจากนี้ บริษัทจะต้องทบทวนความเสี่ยงของบริษัทเป็นระยะๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญของปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ในการระบุความเสี่ยงนี้ บริษัทประกันภัยต้องระบุความเสี่ยงอย่างน้อย 6 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และการนำไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก

2. ความเสี่ยงด้านประกันภัย (Insurance Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของความเสี่ยง ความรุนแรง และเวลาที่เกิดความเสียหาย ที่เบี่ยงเบนจากสมมติฐานที่ใช้ในการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย การคำนวณเงินสำรอง และการพิจารณาปรับประกันภัย

3. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่บริษัทประกันภัยไม่สามารถชำระหนี้สินและภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือสามารถจัดหาเงินทุนได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าที่จะยอมรับได้

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (Operational Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ ความล้มเหลว ความไม่เพียงพอ หรือความไม่เหมาะสม ของปัจจัย 4 ประการ คือ บุคลากรภายในบริษัท กระบวนการปฏิบัติงานภายในบริษัท ระบบงานภายในบริษัท หรือ เหตุปัจจัยภายนอก

5. ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับตัวแปรที่มีผลกระทบต่อระบบหรือต่อตลาด อาทิ การเปลี่ยนแปลงของราคาตลาดของสินทรัพย์ที่ลงทุน อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ราคาตราสารทุน และราคาสินค้าโภคภัณฑ์

6. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้กับบริษัทประกันภัย รวมถึงโอกาสที่คู่สัญญาจะถูกปรับการจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต คู่สัญญาในที่นี้หมายถึงรวมถึงลูกค้า และบริษัทประกันภัยต่อการปรับการจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิตนี้อาจส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยหากเป็นการปรับเพิ่มการจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต แต่จะส่งผลกระทบต่อเชิงลบหากเป็นการปรับลดการจัดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต

สำหรับ การประเมินความเสี่ยง นั้น สำนักงาน คปภ. ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัยมีการกำหนดวิธีการในการประเมินความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยงตามความสำคัญ ดังนั้น บริษัทประกันภัยต้องสร้างและพัฒนาวิธีการในการประเมินความเสี่ยง ซึ่งอาจเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ และ/หรือ การประเมินเชิงปริมาณ และภายหลังจากที่ได้ประเมินความเสี่ยงแล้ว ก็นำผลการประเมินมาใช้จัดลำดับความเสี่ยงตามความสำคัญ การประเมินความเสี่ยงเชิงคุณภาพนั้น บริษัทประกันภัยสามารถทำได้โดยยึดหลักของ Balanced Scorecards ซึ่งเป็นการให้คะแนนใน 2 มิติของความเสี่ยง คือ โอกาส/ความน่าจะเป็น/ความถี่ของความเสี่ยง และ ความถี่/ความรุนแรงของความเสี่ยง โดยการกำหนดระดับคะแนนที่สอดคล้องกับมิติทั้งสอง เช่น การใช้มาตรวัด Likert Scale ซึ่งเป็นมาตรวัดที่นิยมใช้กับตัวแปรเชิงคุณภาพ โดยอาจกำหนดระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทประกันภัยยังอาจประเมินคุณภาพของมาตรการตอบสนองความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพิ่มเติมขึ้นมาด้วยก็ได้ ส่วนการประเมินความเสี่ยงเชิงปริมาณนั้น บริษัทประกันภัยอาจนำหลักและวิธีการทางสถิติและคณิตศาสตร์ประกันภัย อาทิ การแจกแจงความน่าจะเป็น มาประยุกต์ใช้

ในขั้นตอนที่ 3 คือ การตอบสนองความเสี่ยง นั้น สำนักงาน คปภ. ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัย มีการตอบสนองความเสี่ยงให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสำนักงาน คปภ. ไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดของการตอบสนองไว้ เทคนิควิธีการตอบสนองความเสี่ยงมาตรฐานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นดังแผนภาพด้านล่าง

4. การดำเนินการของบริษัทประกันภัย

กรอบการบริหารความเสี่ยงขั้นต่ำกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. บริษัทประกันภัยต้องจัดส่งนโยบายการบริหารความเสี่ยง และสรุปแผน 3 ปีที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทให้แก่ สำนักงาน คปภ. เป็นประจำทุกปี โดยจะต้องจัดส่งภายใน

ขั้นตอนสุดท้ายคือ การควบคุมและการติดตาม ประเมินผล บริษัทประกันภัยต้องมีการควบคุม และการติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยง รวมถึงมีระบบรายงานข้อมูลปัจจัยความเสี่ยง และสถานะความเสี่ยงตามประเภทของความเสี่ยง โดยคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของบริษัท

3.4 โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง

บริษัทประกันภัยต้องจัดให้มีโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงที่สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และสภาพแวดล้อมของบริษัท โดยคณะกรรมการบริษัทต้องอนุมัติโครงสร้างของการบริหารความเสี่ยงรวมถึงพิจารณารายงานการบริหารความเสี่ยงของบริษัทเป็นประจำทุกปี

3 เดือนนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน และ 1 เดือนนับจากวันที่คณะกรรมการบริษัทอนุมัติการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารความเสี่ยงหรือสรุปแผนดังกล่าวข้างต้น ที่มีนัยสำคัญ โดยแผนธุรกิจ 3 ปี จะประกอบด้วยทิศทางการทำงาน อัตราการเจริญเติบโตของบริษัท และแผนในการรองรับการขยายงานของบริษัท

2. รายงานผลการบริหารความเสี่ยงต่อคณะกรรมการของบริษัทอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และพร้อมให้สำนักงาน คปภ. ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

กลับกุหลาบที่โหยหา...กว่าจะมาเป็นแอกซ์วารี : ตอน ปฐมฤกษ์ - เพยใจ

พิเชษฐ (ทอมมี่) เจียรรมณีทวีสิน - FSA, FRM, MScFE

มีหลายคำถามที่ถูกถามกันเข้ามาเกี่ยวกับ **แอกซ์วารี (Actuary)** ซึ่งหนึ่งในคำถามที่ผมโดนถามมากที่สุดก็คือ คิดอย่างไรถึงได้มาเลือกเป็นแอกซ์วารี แล้วกว่าจะมาเป็นแอกซ์วารีที่ได้คุณวุฒิสูงสุดอย่าง FSA เนี่ยมันยากแค่ไหน โดยต้องทำอะไรบ้างถึงจะขึ้นไปถึงยอดได้ ผมเห็นว่าคำถามเหล่านี้ น่าสนใจดี ทางสำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัยก็ได้สนับสนุนให้ผมเขียนเป็นตอนๆ ขึ้นมา เพื่อที่จะได้แบ่งปันให้กับแอกซ์วารีรุ่นใหม่ๆ หรือแม้แต่เพื่อนๆ ที่กำลังคิดตัดสินใจอยู่ว่าจะจะเป็นแอกซ์วารีดีหรือไม่

หลายๆ คนคงยังไม่ทราบ ว่า ผมจบการศึกษา ระดับปริญญาตรีในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่จุฬาฯ มา แท้ที่จริงแล้วผมไม่ได้เรียนจบจากอเมริกาหรือเมืองนอกเมืองนาแต่อย่างใด แต่ชื่อเล่นที่พ่อแม่ตั้งให้มันออกแนวอินเตอร์ไปหน่อยก็เท่านั้นเอง ซึ่งจากชีวิตที่หักเหจากการเป็นวิศวกรมาเป็นแอกซ์วารีนั้นมันเริ่มต้นมาจากการที่ได้ไปสะดุดตาที่อาชีพที่น่า สนใจแต่ไม่มีคนไทยทำ อาชีพนั้นคือ... แอกซ์วารี

เมื่อมองกลับไปคิดถึง การตัดสินใจในตอนนั้น ผมก็ยังอดอ้อมยิ้มกับตัวเองไม่ได้ว่าทำไมเราถึงกล้า และมุ่งมั่นถึงขนาดนั้น คำถามเหล่านี้ยังมีคนฮ่องก

ทั้งที่เป็นเพื่อนร่วมงาน และเพื่อนร่วมสายอาชีพ
ถามกันเข้ามาอยู่เนืองๆ จนถึงกระทั่งตอนนี้

ผมเคยให้สัมภาษณ์กับนักข่าวหนังสือพิมพ์ที่
ฮ่องกงเมื่อ 3 ปีที่แล้วว่า “จะว่าไปผมไม่ได้เรียนจบ
มาทางด้านนี้เลยแม้แต่น้อย นับตั้งแต่วันแรกที่เริ่ม
งานทางสายอาชีพนี้ ผมยังไม่รู้ด้วยซ้ำครับว่าเนื้องาน
นั้นต้องทำอะไรบ้าง รู้แต่ว่ามันเป็นเรื่องที่
ติดอันดับของอเมริกาและนานาประเทศ และแถม
ยังต้องใช้ความรู้กับมันสมองเป็นหลัก(รวมถึงกินด้วย)
แล้วถ้าสอบผ่านก็มีการการันตีว่าเงินเดือนจะขึ้น
ดูรวมๆ แล้วก็อาชีพที่ต้องแข่งขันกับตัวเองเท่านั้น
ยิ่งไปกว่านั้นตอนนั้นก็เข้าใจว่ายังไม่มีคนไหน
ที่ได้คุณวุฒิสูงสุดถึงขั้นเฟลโล่ (FSA) เลยสักที ผมก็
เลยเห็นว่ามันท้าทายดีที่จะลองครับ”

ตอนนั้นผมยังเป็นวิศวกรโรงงานหนุ่มที่ร้อน
วิชาอยู่ เมื่อเห็นโอกาสและสิ่งที่ท้าทายอยู่ตรงหน้า
ก็เลยคิดว่ามันไว้ ประกอบกับการเป็นแอสซิวรีนี้ต้อง
เป็นคนที่รักตัวเลข ในตอนที่กำลังครุ่นคิดว่าเราควร
จะเปลี่ยนสายอาชีพทั้งๆ ที่เป็นวิศวกรมาไม่ถึงปีเลย
จะทิ้งไปก็เสียดายวิชาที่เรียนรู้อาจมาจากมหาวิทยาลัย
มาตั้ง 4 ปีเต็มๆ แต่ในช่วงนั้นก็มีคนถามคำถามสั้นๆ
กับผมก่อนไปว่า “ทอมมีชอบตัวเลขมั๊ยละ” ใจผม
ค้นหาคำตอบกับตัวเองอยู่สักๆ แล้วก็ตอบกลับไป
โดยไม่รีรอว่า “ชอบครับ” และในวินาทีนั้นล่ะครับ
ที่ผมรู้ว่าผมควรเลือกในสิ่งที่ใช่ และทำในสิ่งที่ชอบ
ความมุ่งมั่นที่จะเป็นแอสซิวรีระดับเฟลโล่ก็ลุกโชน
ขึ้นมาตั้งแต่วันแรกที่หัวใจพองโตกับการหันมาเป็น
แอสซิวรี

การที่ผมต้องทิ้งวิชาที่ร่ำเรียนมาถึง 4 ปีใน
มหาวิทยาลัยแล้วเริ่มต้นเป็นแอสซิวรีใหม่จากศูนย์
เลยนี่เองละมั้งครับ ที่ทำให้ผมมีความมุ่งมั่นในสาย
อาชีพแอสซิวรีมากกว่าเพื่อนๆ รุ่นเดียวกัน และ
เพราะด้วยใจรักกับสิ่งที่ได้ทำนี่เองที่ทำให้ผมยังยืน
อยู่บนสายอาชีพนี้อย่างภูมิใจกับสิ่งที่ได้ตัดสินใจมา

และอีกส่วนหนึ่งก็ต้องขอบคุณพวกพี่ๆ ในเส้นทาง
สายอาชีพแอสซิวรีที่ให้การสนับสนุนคอยเป็นกำลังใจ
ใจให้ตลอด จนผมสามารถมาอยู่บนสนามแห่งนี้ได้
ทำให้ผมอยากจะทำตอบแทนความรู้สึกดีๆ เหล่านี้
คืนสู่สายอาชีพนี้ให้กับคนรุ่นใหม่ๆ ที่กำลังเดินตาม
รอยกันเข้ามา

ยิ่งเมื่อได้เข้ามาในสายตลาดประกันชีวิตและ
ประกันวินาศภัยด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้ได้รู้ว่าประเทศ
และสังคมไทยของเราขาดแคลนบุคลากรทางด้านนี้
อยู่อีกมาก โดยเฉพาะบุคลากรในด้านการประกัน
วินาศภัย และเพราะการที่ขาดแคลนบุคลากรใน
ด้านนี้เองที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อุตสาหกรรมการ
ประกันภัยไม่มีนวัตกรรมและความรู้ใหม่ๆ ทัดเทียม
เท่ากับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งๆ ที่การประกันนั้นเป็น
สิ่งที่สำคัญมากๆ สำหรับความเป็นอยู่ของสังคม

และการที่ได้ตัดสินใจมาเป็นแอสซิวรีนั้น ผม
จึงตระหนักอยู่ในใจเสมอว่า สิ่งที่ทำอยู่นั้นเป็น
หน้าที่ส่วนหนึ่งของเราที่สามารถจะทำประโยชน์ให้
กับสังคมและประเทศชาติได้อีกทางหนึ่งด้วย และ
ผมก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแอสซิวรีที่ไม่ใช่ (เพราะ
เป็นแบบธรรมดา) อย่างผมจะสามารถเป็นแรงน้อยๆ
อีกแรงหนึ่งที่ช่วยกันผลักดันอุตสาหกรรมนี้ให้สามารถ
เติบโตออกไปอย่างมั่นคงครับ

ฉบับหน้าค่อยมาเปิดใจกันถึงตอนตัดสินใจ
อย่างละเอียดว่าผมหาข้อมูลที่ไหน อย่างไร แล้ว
วิเคราะห์ตัวเองอย่างไรในตอนนั้นครับ...

ความคืบหน้าโครงการพัฒนารอบ RBC

สำนักงานอตราเบี้ยประกันวินาศภัย (IPRB)

Hot Issue ฉบับนี้เรามาติดตามเรื่องความคืบหน้าโครงการพัฒนารอบการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk-Based Capital) กันต่อ หลังจากทีล่าสุด บริษัท PricewaterhouseCoopers FAS (PwC) ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากธนาคารโลกให้เป็นที่ปรึกษาโครงการนี้ ได้เริ่มปฏิบัติงานให้กับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ตามโครงการนี้แล้วตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2551 ที่ผ่านมา

หลังจากที่ทาง PwC เข้ามาเป็นที่ปรึกษาขอบเขตและโครงสร้างการทำงานได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเล็กน้อย โดยขอบเขตงานได้ครอบคลุมถึงการพัฒนา Early Warning System (EWS) ด้วย โดยในโครงสร้างของคณะทำงานฯ ได้มีการเพิ่มคณะทำงานฯ EWS ขึ้นเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าวเช่นกัน โดยการพัฒนารอบ EWS นั้นจะดำเนินการให้สอดคล้องไปกับ RBC Framework

โครงสร้างการทำงานปัจจุบัน

ในส่วนของโครงสร้างการทำงานล่าสุดนั้น คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เป็นผู้อนุมัติกรอบ RBC และ EWS ที่จะดำเนินงาน โดยมี Steering Committee ทำหน้าที่พิจารณาข้อเสนอกรอบ RBC และ EWS ของคณะทำงานต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นมา ก่อนที่จะนำเสนอต่อคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการในส่วนนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงาน คปภ., สมาคมประกันวินาศภัย, สมาคมประกันชีวิตไทย, สมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแห่งประเทศไทย และในลำดับถัดลงมาอีกจะเป็นคณะทำงานฯ หรือมดงานที่นำทีมโดย Mr. David Richardson ที่ปรึกษาจาก PwC ทั้งนี้ คณะทำงานฯ ดังกล่าวแบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

- Non-life Liability Sub-committee: คณะทำงานทางด้านธุรกิจประกันวินาศภัยในส่วนของ การดูแลความเสี่ยงด้านหนี้สิน (เงินสำรองประกันภัย)
- Life Liability Sub-committee: คณะทำงานทางด้านธุรกิจประกันชีวิตในส่วนของ การดูแลความเสี่ยงด้านหนี้สิน (เงินสำรองประกันภัย)
- Asset Sub-committee: คณะทำงานที่รับผิดชอบความเสี่ยงทางด้านสินทรัพย์ ทั้งธุรกิจประกันวินาศภัยและธุรกิจประกันชีวิต
- EWS Sub-committee: คณะทำงานที่ศึกษาและพัฒนากรอบ EWS

ทั้งนี้ คณะทำงานฯ แต่ละคณะจะแยกการทำงานกันโดยอิสระ โดยทุกคณะทำงานฯ จะมีผู้แทนของสำนักงาน คปภ., ผู้แทนจากภาคธุรกิจประกันภัย

และที่ปรึกษาจาก PwC ทำงานร่วมกัน ซึ่งขณะนี้ คณะทำงานทุกคณะกำลังทำงานร่วมกับที่ปรึกษาเพื่อจะเตรียมข้อเสนอในส่วนของ RBC Framework ที่เหมาะสมกับบ้านเรานั้นควรจะเป็นอย่างไร และรายการต่างๆ ในงบดุล (Balance Sheet) ของบริษัท ทั้งในส่วนของสินทรัพย์ หนี้สิน และเงินกองทุนนั้นควรประเมินอย่างไร เนื่องจากการนำกรอบ RBC มาใช้ มีใช้เป็นเพียงแค่การกำหนดเงินกองทุนว่าจะเพิ่มขึ้นหรือต้องมีเงินกองทุนเท่าไร แต่อาจนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบ Reporting หรือ Accounting อีกด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบการรายงานตัวเลขทางการเงินต่างๆ รวมทั้ง Solvency Regulation จะช่วยทำให้ระบบกำกับของบ้านเราเข้าใกล้ International Best Practice มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการนำ RBC Framework ที่พัฒนาขึ้นมาใช้งานจริงนั้น คณะทำงานฯ จะนำเสนอและหารือร่วมกับภาคธุรกิจก่อน เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้ RBC Framework ที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง โดย PwC ในฐานะบริษัทที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ให้คำแนะนำ เพื่อให้คณะทำงานฯ มี Framework ที่เหมาะสมเท่านั้น ส่วนการตัดสินใจเลือกใช้พารามิเตอร์ต่างๆ (ค่า % ต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการคำนวณเงินกองทุน) นั้น PwC จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ แต่เป็นเรื่องของสำนักงาน

คปภ. และภาคธุรกิจประกันภัยที่จะตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดร่วมกัน

สำหรับระยะเวลาการดำเนินงานของโครงการนี้ ได้มีการปรับปรุงใหม่ แบ่งออกเป็น 10 เฟสย่อย โดยมีระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 - กรกฎาคม 2552 ดังนี้

1. Mobilization and stock-take (กันยายน 2551) เป็นช่วงเริ่มต้นของการทำงานหลังจากที่ทาง PwC เข้ามาเป็นที่ปรึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากก่อนหน้านี้ทาง PwC จะเข้ามาเป็นที่ปรึกษา คณะทำงานฯ ได้มีการดำเนินงานต่างๆ ไปบ้างแล้วส่วนหนึ่ง ดังนั้นเริ่มแรกคณะทำงานต่างๆ จำเป็นต้องสรุปให้ทาง PwC ทราบว่าได้ดำเนินงานอะไรไปแล้วบ้างก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานในขั้นต่อไป

2. RBC formula (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2551) เป็นช่วงที่คณะทำงานฯ จะเริ่มมีการกำหนด RBC formula และวิธีการประเมินสินทรัพย์และหนี้สิน ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบต่อวิธีการทางบัญชีและมีประเด็นด้านภาษีเกิดขึ้น นอกจากนี้ ในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ คณะทำงานฯ จะพยายามให้มีความสอดคล้องกับ International Financial Reporting Standards (IFRS) และ Solvency II

3. First consultation with industry (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2551) หลังจากทีคณะทำงานฯ ตกลงเรื่องของ

แผนการดำเนินงาน

No	Activity	Month/Year											
		Sep 08	Oct 08	Nov 08	Dec 08	Jan 09	Feb 09	Mar 09	Apr 09	May 09	Jun 09	Jul 09	
1	Mobilization and stock-take												
2	RBC formula												
3	First consultation with industry												
4	RBC and EWS design												
5	Second consultation												
6	RBC approval												
7	RBC market testing												
8	RBC roll out planning												
9	EWS market testing												
10	Post implementation review												

Source: PricewaterhouseCoopers, Technical Proposal on Thailand: Enhancing Insurance Regulation and Supervision.

RBC formula และวิธีการประเมินสินทรัพย์และหนี้สินแล้ว คณะทำงานฯ จะเปิดเวทีนำเสนอข้อเสนองานของคณะทำงานฯ พร้อมอธิบายเหตุผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเวทีสาธารณะนี้อีกด้วย

4. RBC and EWS design (ธันวาคม 2551-มกราคม 2552) เป็นช่วงที่คณะทำงานฯ จะคำนวณพารามิเตอร์ต่างๆ สำหรับ RBC Framework เพื่อใช้คำนวณเงินกองทุนตาม RBC formula ที่ตกลงกัน ในเวลาเดียวกันก็จะพัฒนา EWS ไปพร้อมๆ กัน และเตรียมวางแผนรองรับรอยต่อในช่วงการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ก็จะจัดการฝึกอบรมให้กับทั้งหน่วยงานกำกับและภาคธุรกิจอีกด้วย

5. Second consultation (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2552) เป็นช่วงที่คณะทำงานฯ จะนำเสนอ Consultation Paper แล้วมาหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอีกครั้ง ซึ่งจะเป็นครั้งสุดท้ายที่เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น

6. RBC approval (มีนาคม 2552) หลังจากทีคณะทำงานฯ ได้รับฟังความคิดเห็นแล้ว ก็จะมีการปรับปรุงกรอบ RBC เพื่อนำเสนอต่อ Steering Committee และคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยในลำดับต่อไป เพื่อพิจารณาอนุมัติ

7. RBC market testing (เมษายน-พฤษภาคม 2552) เป็นช่วงที่จะมีการอบรมให้ความรู้แก่บริษัทประกันภัยและทดสอบ RBC Framework ที่จะนำมาใช้ทั้งหมด ซึ่งคณะทำงานฯ จะมีการชี้แจงให้ภาคธุรกิจประกันภัยเข้าใจว่าจะต้องเตรียมตัวอย่างไร เตรียม

อะไร และทำอะไรบ้าง

8. RBC roll out planning (กรกฎาคม 2552) เป็นช่วงของการวางแผนเตรียมการนำ RBC Framework มาใช้งานจริง โดยจะมีการจัดตั้ง Help Desk ซึ่งเป็นศูนย์ที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ภาคธุรกิจประกันภัยในการปฏิบัติตาม RBC Framework

9. EWS market testing (มิถุนายน 2552) เป็นช่วงของการทดสอบระบบ EWS ที่จะนำมาใช้ทั้งหมด ซึ่งคณะทำงานฯ จะมีการชี้แจงให้ภาคธุรกิจประกันภัยเข้าใจ และมีการจัดฝึกอบรมให้กับภาคธุรกิจ ว่าจะต้องเตรียมตัวอย่างไร เตรียมอะไร และทำอะไรบ้างเช่นกัน

10. Post implementation review (กรกฎาคม 2552) เป็นช่วงของการกลับมาทบทวน หลังจากที่มีการทดสอบระบบต่างๆ ภายใต้กรอบ RBC และ EWS ว่ามีจุดใดที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงบ้าง

จากรายละเอียดของระยะเวลาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากรอบการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง ข้างต้น จะเห็นได้ว่าในปีหน้า (พ.ศ. 2552) บริษัทประกันภัยทุกบริษัทจะต้องเริ่มทดสอบการใช้ RBC Framework ตามที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นที่อาจจะมีความยากลำบากอยู่ไม่น้อยเลย ทั้งในระดับพนักงาน ผู้บริหาร และผู้ถือหุ้น การเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบทีเดียว

